

List mému dítěti

Bude to divné vidět! Kéž je to brzy už!
Pak ale synek můj hotový bude muž!
Hraješ si dosud rád s vojáčky z olova?
Mně dali byt v kasárnách místo domova -
za tlustými zdmi jen temné jsou světnice,
neuzříš odstud strom, nevidíš na slunce.

Při dětech jako tys jak sestra sloužím tu,
láskou jim mírním žal a plním samotu.

Tereziín 1942

Ilse W e b r o v á

Polsko. Náměstek min.zahraničí Tadeusz Olechowski: na téma politiky vůči emigraci upozornil na naupřesněný status t.zv.nové emigrace, t.j.osob, které vycestovaly ze země v r.1980-1986 a zůstaly v zahraničí - hlavně z důvodů výdělkových. Týká se to asi 250 tisíců osob. Nyní se vytváří možnost uznání jejich pasů do 10 let a též vydání klauzule mnohokrátného překročení hranice. Ty osoby, které emigrovaly po r.1968, v rámci tzv. březnové emigrace a mají občanství některých států, bude s nimi postupováno jako s jinými obyvateli těchto zemí. P20/8

Polsko. Andrzej Kurz, předseda Společnosti polských spisovatelů: ...To je blbost, že máme nejlepší zákony o jakosti produkce či ochrany ovzduší, jestliže nejsou vykonávány. Už 140 let se socialismus nemusí krmit utopií. Dost jsem ve svém životě se napsal "dobrých" rozhodnutí a vím cosi na ten temat. Zase se vrací jiný mýt, že je třeba silného člověka, který zavede pořádek. To je lež! Chybí nám ne Mesiaš a zdisciplinování v jeho mesiášských záměrech, ale systém společného myšlení, obnažování mýtů a utopií - i když by se nazývaly socialistickými - a pozitivní práce vynucená ekonomickým systémem. Polityka 20/87.

Polsko. Prof.dr.Jan Szcepański, sociolog: Jestliže vezmeme v úvahu, že ateismus se považoval za základní prvek socialismu, docházelo to v pocitech ma do vzrůstání identifikace polskosti s katolicismem, vyjasování nedorozumění a eliminování klamných proposicí bude trvat dlouho a socialismus se bude též dlouho "léčit" ze škod, jež vznikly nepotřebným konfliktem mezi religiozitou a ideologií. Odra 6/87.

Polsko. Prof.dr.Kazimierz Cbuchowski, psycholog z Poznaně: ...protahování současné situace je nejhorším rozřešením a nakonec vláda musí zarizikovat a věřit společnosti. Ovšemže, zdá se mi, že mnoho lidí z Centra nechce podejmout toto riziko, neboť se bojí, že proces, který nastoupí v důsledku zvětšení autonomie společnosti, se jim vymkne z rukou. A mají pravdu - vymkne se jim najisto. A také se ukáže, že mnoho z nich je nepotřebných. A zase jiní v této situaci předvedou svůj talent strategického řízení moderní společností. Přirozeně se rodí taková otázka, jak dlouho je možno ještě vyčkávat s podejmutím těchto rozhodnutí. Času je čím dále tím méně. A obavy? Naše společnost už dávno není tou, která chce či musí být vedena za ručku, která nemnoho rozumí z toho co se děje ve světě a v zemi. Wprost 28.6.87.

ČSSR. Úvodník Rudého práva 10.června 1987: Když se kácí les, létají třísky - připoměl v obdobných souvislostech v počátcích budování osvobozené vlasti soudruh Antonín Zápotocký. A myslel to tak, že při prosazování celospolečenských zájmů se nelze ohlížet, jestli se při tom někomu nezapomělo pofoukat jeho bříběžko.

Když se kácí leš - létají třísky, bylooblíbené rčení Lavrentije Beriji.
- Ogonok 33/87.

ČSSR. Alois Indra, člen ÚV KSČ: ...V Československu jsme nevytvořili žádnou "lehkou karikaturu" socialismu, nebudovali jsme novou společnost jen "jako" Vůbec nás nepřekvapuje, že se s revolučním proudem hnuly i všelijaké usazeniny. Vzpomínám na výrok Vladimíra Mináče /z dubna 1968/ asi v tom smyslu že "dnes by každý chtěl být Janem Husem - zejména když už se neupaluje!" A dovolte mi k tomu dodat, že každý takový novodobý rádoby "Jan Hus" nevyjadřuje jen své osobní názory, ale s jakousi samozřejmou lehkostí si osobuje právo mluvit "jménem milionů". Máme zkrátka co dělat s čistokrevným maloměšťáckým radikálním

- být se od něj jako nositele i slovy distancovali. Právě pro měštácké radikály je typické tvrdit, že se "u nás nic neděje", dokud nevidí padat hlavy. Ze svých osobních mindráků dělají celosvětovou epidemii a nejednou označují vlastní přetvářku za "schizofrenii národa"! Rudé právo 11.6.87.

ČSSR. Jan Fojtik, tajemník ÚV KSČ: Nedávno jsme slyšeli, že má-li u nás dojít k přestavbě doopravdy, třeba nejprve vyměnit řídicí garnitury spjaté s minulostí. /Náramně pohotově tento "diskuzní příspěvek", "iniciativní návrh" uřešnil západoněmecký Spiegel/. O jaké minulosti tu byla řeč - co z ní třeba odmítnout a co z ní třeba vzít, o co se opřít - o tom nebylo v ezopovském projevu řečeno nic, šmahem byla odsouzena... Ekonomickou reformu v Šikově balení, jakkoliv odpovídala na tehdejší potřeby, nemůže ani dnes nikdo hájit. Byla prodejem myšlenkového schématu, které ignorovalo úlohu socialistického státu a centralismu. Ostatně Šik sám o této "reformě" později v emigraci psal, že sledovala cíl, o němž doma ještě nemohl nahlas hovořit. Rudé právo 12.6.87.

ČSSR. Dopis Jiřího Wonky prezidentovi republiky.

Vážený pane presidente a generální tajemníku KSČ!

Píši Vám i když tuším, že mi neodpovíte. Píši Vám, protože doufám, že tento dopis budete alespoň číst. Jste nejvyšší představitel našeho státu i vládnoucí síly - komunistické strany. Jako takový jste svému lidu zodpovědný za situaci v zemi. Abych přispěl k vaší všestranné informovanosti o této situaci, chci Vás seznámit s některými případy porušování práv občanů.

Ve dnech 20.-26.5.1987 se u městského soudu ve Spálené ul. 2, Praha 2, konal politický proces se mnou a s mým bratrem Pavlem Wonkou. Byli jsme odsouzeni, přestože obžaloba byla vyvrácena ve všech bodech. Senát před nímž jsme stáli, byl během tohoto hlavního líčení upozorněn na mnoho případů nezákonného jednání ze strany státní správy věznic. Nevyvodil však z toho žádné důsledky. Jestliže o tom ví, ale mlčí, nedopouští se tím také trestného činu? Během líčení byly odhaleny hrůzné poměry v čs. věznicích. Jmenovitě byl uveden případ mučení vězně Jonáše, jemuž byly při výslechu strkány prsty do kráječe na chleba a i jinak byl mučen; kopání do genitálií a různých částí těla. Jeden svědek poukázal na nelidské podmínky ve věznici Plzeň-Bory. Byla předložena vyprávění vězňů o překrutých metodách ve Valdicích, včetně jmen dozorců, kteří se dopouštějí násilností na věznicích: vykopávání zubů, shazování z velké výšky na pletivo atd. Já sám nesu na svém těle stopy brutálního mučení ve vyšetřovací vazbě v Hradci Králové: zahášení cigaret na kůži na břicho, vystavování mrazu ve vyšetřovací vazbě v nedostatečném oděvu, navádění k sebevraždě /házení šňůry na celu/, mlácení - v důsledku zranění páteře po ráně obuškem mám ochrnuté rameno, kulhám a trpím silnými bolestmi. Podal jsem trestní oznámení na nadstrážmistra Vyletala pro ublížení na zdraví. Odpověď jako vždy, že je vše v pořádku, v normách. Je to prostě neuvěřitelné a to se píše rok 1987!!!

Byl jsem odsouzen na 12 měsíců nepodmíněně jen kvůli tomu, že jsem psaním využíval svého petičního práva a že jsem si dal socialistický závazek týkající se dodržování zákonnosti. Úsilí o přestavbu naší společnosti, o dodržování a ochranu práv občanů se stalo životní náplní mého bratra Pavla. Za poděvání stíhaností, kritiku místního VB, kritiku okresního soudu, za to byl Pavel Wonka odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody ve II. nápravné skupině a tři roky náhradního ochranného dohledu.

Pane presidente, mám se domnívat, že - sám bývalý politický vězeň - souhlasíte s absurdním trestem, který nám byl udělen? Jsem pln otázek, které bych Vám rád položil: Jsme povinni mít kladný vztah ke zřízení, které užívá silných represivních prostředků, aby udrželo obyvatelstvo v poslušnosti? Je taková vláda skutečně z vůle lidu? Nejsou zákony umožňující tvrdě potříit jakoukoliv i zdrahou a konstruktivní kritiku, výrazem toho, že vláda má strach ze svého lidu? Proč potom nedají lidem svobodu vyjádřit svou vůli? Proč se lidem nepřiblíží osobně? Proč žijí nedostupně za hradbou svých luxusních domů a letovisek, obchodů a nemocnic, obklopeni osobními strážemi a konvoji doprovodných vozidel.

Jestliže se v našem státě má nové myšlení prosadit, musí začít právě u Vás, pane presidente. V opačném případě by bylo z Vaší strany cenným projevem osobní zodpovědnosti, kdybyste své místo postoupil někomu jinému, kdo by byl schopen vyvést národy ČSSR z jejich současné hluboké krise. Řiďte se prosím hlasem svého svědomí.

Vrchlabí, dne 7. června 1987

Jiří Wonka

Pražská 878, 543 01 Vrchlabí I

Kráčeno. Inčoch 9/87.